

Không thò chò i c&i l&c l&ng c& tri g&c Hispanic m&i ngày m&t gi& v& trí quan tr&ng trong chính tr&ng Hoa K&.

Thò Tr&ng Julian Castro c&a San Antonio phát bi&u t& i Đ& i H& i Đ&ng Dân Ch& t& ch& c& i Charlotte, North Carolina. Ông đ&c coi là ngôi sao chính tr& g&c Hispanic ðang lên. (Hình: Alex Wong/Getty Images)

C& nhìn vào nh&ng chính tr& gia đ&c m&i phát bi&u t& hai ð& i h& i C&ng Hòa và Dân Ch& 2012 s& th&y ngay c&u Th&ng Đ&c Mitt Romney và ð&ng kim T&ng Th&ng Hoa K& Barack Obama ð&u nh&m vào t&p th& c& tri này, hy v&ng s& ð&c s& òng h& c&a h& ð& chi&n th&ng vào ð&u Tháng M& i M&t t& i ðây.

ò Tampa, danh sách các ði&n gi& “chính” c&a ð& i h& i C&ng Hòa g&m có hai v& th&ng ð&c Brian Sandoval (Nevada) và Susana Martinez (New Mexico). T& i Charlotte, ð&ng Dân Ch& ð&nh nh&ng ch& “t&t nh&t” cho ông Thò Tr&ng Julian Castro c&a thành ph& San Antonio và Dân Bi&u Luis Guitierrez c&a Illinois, nh&ng khuôn m&t ð&c xem là t&ng lai c&a ð&ng và bi&t ð&u ch&ng, s& có ngày ra òng c& t&ng th&ng. T& i Tampa, phía C&ng Hòa trao vinh ð& ð&c bài ði&n văn gi& i thi&u “v& t&ng th&ng t&ng lai” Mitt Romney cho Th&ng Ngh& Sĩ Marco Rubio; cánh Dân Ch& ò Charlotte cũng trao vinh ð& t& ch& c& ð& i h& i và gi& i thi&u v& c&u t&ng th&ng ð&c nhi&u ng& i m&n m& Bill Clinton cho ông Thò Tr&ng Antonio Villaraigosa c&a thành ph& Los Angeles, ð& v& t&ng th&ng th& 42 c&a n& c& M& kêu g& i dân chúng “ti&p t&c tin t&ng,” ð&ng v& i ð&ng “ông 44”.

Ph& i nói cho ðúng: T&t c& các ông bà ð&c trao phó trách nhi&m ð&u làm tròn công tác, tròn ð&n m&c m&i ng& i ð&u công nh&n không th&y có s& h& hay k& h& nào c&. Cũng ph& i nói cho ðúng: T&t c& các ði&n gi& ð&u ð&c nh&ng bài ði&n văn hùng h&n b&ng ti&ng Anh, xen k& b&ng nh&ng câu ti&ng “sì” (Tây Ban Nha) ð&c m&i ng& i ð&ng ð&y v& tay n&ng nhi&t, kèm theo nh&ng l& i hò hét òng h& b&ng ti&ng “sì” c&a các ð& i bi&u và quan khách, ch&a k& ð&n nh&ng t&m bi&u ng& c&m tay ð&c m&i ng& i gi& lên cao cũng in b&ng ti&ng “sì,” ð& bày t& s& òng h& c&a

Giọng nói nhò ðài ‘sì’

Tác Giả: Nguyán Văn Khanh
Thứ Hai, 17 Tháng 9 Năm 2012 04:56

---

hò vò ði ðng, vò ði ông Romney hay vò ði ông Obama.

Sò xuò t hiò n cò a các chính trò gia gò c Hispanic ðò ði hò ði Cò ng Hòa ðò n Dân Chò nhiò u tò ði ðò lúc ngò ði theo ðò ði hò ði qua màn ðnh truyò n hình ð Trung Tâm Báo Chí Tampa, mò t nhà báo phò ði cò t tiò ng bò o “trông chò ng khác gì nhò ng chò ðng trình chiò u trên các ðài TV nói tiò ng ‘sì.’” Hôm gò p ðò ði Charlotte, anh ðng nghiò p này cũng nói câu tò ðng tò .

Đò u ðó chò ng có gì phò ði ngò c nhiên.

Bò n năm trò ð c ðây, ðng viên Dân Chò Obama tò o “kò ðò c chính trò” khi bò ð c vào Tòa Bò chò c vò ði 67% sò phiò u ðng hò cò a tò p thò cò tri gò c Hispanic, nhò ng ðò n này, “tình hình chò c chò n ðò ði khác,” theo câu trò ðò ði cò a ngò ði ðò ði ðò n ðò y Ban Vò n Đò ng Tranh Cò Mitt Romney là ông Jose Pino. “Ông (Obama) hò a hò n thò t nhiò u chò ðò kiò m phiò u, nhò ng tò khi thành công ðò n giò chò ng làm ðò ð c gì cho cò ng ðò ng Hispanic cò” ðò ðò “ò n này cò tri Hispanic sò bò phiò u cho ông Romney, không thò tin tò ðng vào ông Obama ðò ð c nò a”.

Bà Thò ng Đò c Susana Martinez cò a tiò u bang Mexico cũng tin nhò thò . Trong buò ði ăn trò a vò ði các nhà báo ð Tampa, bà nhò n mò nh tò ði chò “nò u muò n cò ng ðò ng tiò p tò c phát triò n thì phò ði ðng hò ông Romney”. Bà ðò a ra rò t nhiò u ðò n chò ng ðò kò t luò n ông tò ng thò ng ðò ðng nhiò m là ngò ði “bò ði tín”: Hò a sò giò ði quyò t ngay tình trò ng cò trú cho 11 triò u ngò ði không có giò y tò “rò ði cũng không làm,” mò ði năm ðò ði quy ðò nh sò ngò ði bò trò c xuò t khò ði nò ð c Mò “năm ngoái lên ðò n con sò kò ðò c 400,000 ngò ði,” mòi ðò n kò vò n ðò ng tái ðng cò mò ði ký sò c ðò nh DREAM Act cho phép nhò ng ngò ði theo cha mò sang Mò cò trú bò t hò p pháp tò lúc còn bé ðò ð c phép có giò y tò làm viò c trong lúc chò ðò ði ðò u chò nh tình trò ng di trú, “nhò ng chò ng ði tò ði ðâu cò”.

Tò t cò nhò ng gì ðò y Ban Vò n Đò ng Tranh Cò Mitt Romney và nhò ng ngò ði ðng hò ông ðò a ra cũng không hò n ðúng, vì ngay chính ông cò u thò ng ðò c cò a tiò u bang Massachusetts cũng biò t “bò t tay vò ði cò ng ðò ng Hispanic là ðò u không ðò làm”, theo nhò n xét cò a nhò ng tò chò c tranh ðò u cho quyò n ðò ði cò a tò p thò nói tiò ng “sì”. Trong bò n phức trình ðò ð c phò biò n chò vài ngày trò ð c khi hai ðò ng nhóm ðò ði hò ði, Hiò p Hò ði Ngò ði Hispanic ðò Hoa Kò có nói ðò n chuyò n khi tranh cò sò bò , ông Romney tò ng tuyên bò ðng hò các tiò u bang nhò Arizona ban hành, áp ðò ng nhò ng ðò u luò t gò t gao vò ði thành phò n di dân bò t hò p pháp, ðò ng thò ði còn tán thành ý kiò n thúc ðò y nhò ng ngò ði không có giò y tò cò trú “tình nguyò n hò ði hò ðng,” bò t kò ðò ði sò ng cò a hò sò vò t vò nhò thò nào khi trò vò quê nhà. Nhò ng ðò m ðò ð c hiò p hò ði ðò a ra cho thò y ông Romney không ðò nò m ðò ð c lá phiò u cò a tò p thò Hispanic.

“Tôi không nghĩ nhò våy,” bà Marie de LaVonne nói våi tä The Miami Herald. “Räng khäi cä tri Hispanic không hài lòng våi ông Obama, ðän khi ông ðäa ra säc ðänh DREAM Act thì sä bäc täc chä mäi người ngoai, chä bäo là ðä hät thì không ðäng.” Träng ðäi mä cäa cuäc bäu cä năm nay “vån là kinh tä và viäc làm, và ðäy chính là ðäi uä cä tri gäc Hispanic quan tâm nhät”. Lý do: Không có viäc làm “thì không nuôi säng ðäc gia ðänh, không có tän gäi vå cho ngäi thân bên nhà,” bà nói tiäp träc khi kät luän bäng câu “Ông nào có kä hoäch ðäy ðäc kinh tä, täo thêm ðäc viäc làm, ông ðä sä ðäc ðäng hä.”

Nhäng ðäi uä bà de LaVonne nói cũng là nhäng ðäi uä các cä quan truyän thông khác nói ðän. Cuäc thăm dò do CNN thäc hiän cho thäy cä tri gäc Hispanic vån quan tâm ðän chuyän cäi tä luät di trú, nhäng mäi lo hàng ðäu cäa hä hiän giä “chính là kinh tä, chäng khác gì mäi lo cäa ngäi dân Mä”. Mät cuäc thăm dò khác cäa ðäi ABC và tä The Washington Post cho hay hai nhóm bä ðänh häng kinh tä nhäng nhät là ngäi gäc Châu Phi và ngäi gäc Hispanic, hai cäng ðäng bä thät nghiäp nhäng nhät cũng là cäng ðäng này.

Trích ðän nhäng ðä liäu do các công ty chuyên gäi tän cung cäp, tä USA Today viät räng lúc kinh tä thänh väng “tän tä Mä gäi vå lên ðän bäc tä,” khi kinh tä khó khăn, “chuyän ngäi cäa cäng ðäng gäc Hispanic ðäng säng bên Mä nhä cäy vào ngäi bên quê nhà trä thành chuyän bình thäng”.

Ðem chuyän này nói våi ông bän mäi quen Angelo cäa ðäi “sì” Telemundo, ông ðäng nghiäp cä ðäi räa, bäo thêm thành phän gäi tän vå nuôi gia ðänh nhiäu nhät và bä ðänh häng nhäng nhät “chính là thành phän cä trú bät häp pháp”. Thành phän ðä “là nhäng ngäi thäng ðäng täm năm täm ba ðä Home Depot, Seven-Eleven” mà ai cũng gäp, “träc ðäy năm ngäi 10 viäc, bây giä cä chäc ngäi mà không tìm ra näi mät viäc”.

Häi ông bän “sì” nghĩ sao vå lá phiäu cäa nhóm cä tri gäc Hispanic ðäi våi cuäc bäu cä täng thäng năm nay, ông Angelo trä ðäi hôm ðä Tampa nghe ông Romney bäo ông Obama ðäa näc Mä ðän bä väc thäm, lúc ðä Charlotte ðäi nghe ông Obama bäo ông Romney muän ðäa näc Mä trä ðäi bä väc thäm, nhäng “näu không ðäc sä ðäng hä cäa cä tri gäc Hispanic, täng lai chính trä cäa cä hai ông ðäu... näm ðäi väc thäm!”